

Κατά τον υπολογισμό των ορίων εμφανίζονται αποτελέσματα τα οποία λαμβάνουν τον χαρακτηρισμό «απροσδιόριστες μορφές».

Ακολουθεί η αιτιολόγηση.

✚ Απροσδιόριστη μορφή $(+\infty)+(-\infty)$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = \frac{3}{x^2} + a$, $a \in \mathbb{R}$ και $g(x) = -\frac{3}{x^2}$.

$$\lim_{x \rightarrow 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{3}{x^2} + a \right) = +\infty \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0} \left(-\frac{3}{x^2} \right) = -\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow 0} [f(x) + g(x)] = \lim_{x \rightarrow 0} \left(\frac{3}{x^2} + a - \frac{3}{x^2} \right) = \lim_{x \rightarrow 0} (a) = a$$

Επειδή το a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathbb{R} , η πράξη $(+\infty)+(-\infty)$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη. [Πηγή: Μαθηματικά Γ' Λυκείου, Ανάλυση, σελίδα 75, 1992, Καταργήρης Β., Μεντής Κ., Πανελίδης Γ., Σουφλίας Κ.]

✚ Απροσδιόριστη μορφή $\frac{0}{0}$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = ax - a$, $a \in \mathbb{R}$ και $g(x) = x - 1$.

$$\lim_{x \rightarrow 1} f(x) = \lim_{x \rightarrow 1} (ax - a) = 0 \text{ και } \lim_{x \rightarrow 1} g(x) = \lim_{x \rightarrow 1} (x - 1) = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 1} \left[\frac{f(x)}{g(x)} \right] = \lim_{x \rightarrow 1} \left(\frac{ax - a}{x - 1} \right) = \lim_{x \rightarrow 1} \left[\frac{a(x - 1)}{(x - 1)} \right] = \lim_{x \rightarrow 1} (a) = a$$

Επειδή το a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathbb{R} , η πράξη $\frac{0}{0}$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.

Ομοίως αποδεικνύονται
τα $(-\infty)+(+\infty)$, $(+\infty)-(+\infty)$
και $(-\infty)-(-\infty)$.

✚ Απροσδιόριστη μορφή $0 \cdot (+\infty)$, ομοίως για το $0 \cdot (-\infty)$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = x$ και $g(x) = \frac{a}{x}$, $a \in \mathbb{R}^+$.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} x = 0 \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{a}{x} = +\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} [f(x) \cdot g(x)] = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(x \cdot \frac{a}{x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0^+} (a) = a$$

Επειδή το a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathbb{R}^+ , η πράξη $0 \cdot (+\infty)$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.

Για $x \rightarrow 0^-$, αποδεικνύεται η περίπτωση $0 \cdot (-\infty)$.

✚ Απροσδιόριστη μορφή $\frac{+\infty}{+\infty}$, ομοίως για το $\frac{-\infty}{-\infty}$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = \frac{a}{x}$, $a \in \mathbb{R}^+$ και $g(x) = \frac{b}{x}$, $b \in \mathbb{R}^+$.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{a}{x} = +\infty \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{b}{x} = +\infty$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \left[\frac{f(x)}{g(x)} \right] = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{\frac{a}{x}}{\frac{b}{x}} \right) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{a \cdot x}{b \cdot x} \right) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(\frac{a}{b} \right) = \frac{a}{b}$$

Επειδή το $\frac{a}{b}$ μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathbb{R}^+ , η πράξη $\frac{+\infty}{+\infty}$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.

Για $x \rightarrow 0^-$, αποδεικνύεται η περίπτωση $\frac{-\infty}{-\infty}$.

✚ Για τις απροσδιόριστες μορφές $1^{\pm\infty}$, $(+\infty)^0$, 0^0 , μπορεί να γραφεί η συνάρτηση κάθε φορά ως δύναμη με βάση e και στον εκθέτη εμφανίζεται απροσδιοριστία της μορφής $0 \cdot (\pm\infty)$.

❖ *Για παράδειγμα:*

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \underbrace{\left(1 \pm \frac{3}{x} \right)^{2x}}_{(1^{\pm\infty})} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \underbrace{e^{2x \ln \left(1 \pm \frac{3}{x} \right)}}_{(+\infty) \cdot 0}$$

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \underbrace{(x)^{\frac{1}{x}}}_{(+\infty)^0} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \underbrace{e^{\frac{1}{x} \ln(x)}}_{0 \cdot (+\infty)}$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} \underbrace{(x)^x}_{0^0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \underbrace{e^{x \ln(x)}}_{0 \cdot (-\infty)}$$

❖ *Εναλλακτικά:*

□ Απροσδιόριστη μορφή $1^{\pm\infty}$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = \frac{a}{x}$, $a \in \mathfrak{R}^+$ και $g(x) = e^x$.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{a}{x} = +\infty \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^x = 1$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} [g(x)]^{f(x)} = \lim_{x \rightarrow 0^+} (e^x)^{\frac{a}{x}} = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{a \cdot a}{x}} = e^a$$

Επειδή το e^a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathfrak{R}^+ , η πράξη $1^{+\infty}$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.

□ Απροσδιόριστη μορφή $(+\infty)^0$.

Απόδειξη: έστω $f(x) = e^{\frac{a}{x}}$, $a \in \mathfrak{R}^+$ και $g(x) = x$.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{a}{x}} = +\infty \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} x = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} [f(x)]^{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(e^{\frac{a}{x}} \right)^x = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{a \cdot x}{x}} = e^a$$

Επειδή το e^a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathfrak{R}^+ , η πράξη $(+\infty)^0$ δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.

□ Απροσδιόριστη μορφή 0^0 .

Απόδειξη: έστω $f(x) = e^{\frac{a}{x}}$, $a \in \mathfrak{R}^-$ και $g(x) = x$.

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} f(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{a}{x}} = 0 \text{ και } \lim_{x \rightarrow 0^+} g(x) = \lim_{x \rightarrow 0^+} x = 0$$

$$\lim_{x \rightarrow 0^+} [f(x)]^{g(x)} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \left(e^{\frac{a}{x}} \right)^x = \lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{a \cdot x}{x}} = e^a$$

Επειδή το e^a μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή στο \mathfrak{R}^+ , η πράξη 0^0 δεν είναι μονοσήμαντα ορισμένη.